

sygn. akt XVII AmC 5424/11

ODPIS

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 września 2012r. Sąd

Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSO Witold Rękosiewicz

Protokolant: Piotr Grzywacz po rozpoznaniu w dniu 12 września 2012r. w Warszawie na rozprawie sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko: Mitour sp. z o.o. z/s w Bydgoszczy o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje Mitour sp. z o.o. z/s w Bydgoszczy wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

„W razie rażącego lub uporczywego naruszania przez Uczestnika ustalonego porządku imprezy zagrażającego interesom innych Uczestników Biuro może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym. Wszystkie koszty dalszego pobytu za granicą i powrotu do kraju obciążają Uczestnika.”

II. Zasądza od Mitour sp. z o.o. z/s w Bydgoszczy na rzecz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kwotę 360 zł.(trzysta sześćdziesiąt) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Obciąża Mitour sp. z o.o. z/s w Bydgoszczy kwotą 600 zł (sześćset) tytułem stałej opłaty sądowej od pozwu i nakazuje pobranie tej kwoty od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Kasa Sądu Okręgowego w Warszawie. IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt Mitour sp. z o.o. z/s w Bydgoszczy .

SSO. Witold Rękosiewicz

Na oryginalne właściwe podpisy

za zgodność z oryginałem świadczy

sekretarz ...SEKRETARZ SĄDOWY

Katarzyna Kądziła-Gładka

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 12 września 2011 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK, powód) wniósł o uznanie za niedozwolone postanowienia zawartego w pkt 11 zd. 5 i 6 Regulaminu o nazwie „Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez MITOUR Spółka z o.o.” (dalej: Regulamin), stosowanego przez pozwaną w brzmieniu: „W razie rażącego lub uporczywego naruszania przez Uczestnika ustalonego porządku imprezy zagrażającego interesom innych Uczestników Biuro może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym. Wszystkie koszty dalszego pobytu za granicą i powrotu do kraju obciążają Uczestnika” i zakazanie jego wykorzystywania na podstawie art. 479⁴² k.p.c. wzw. żart. 384-385³k.c.

jako sprzecznego z art. 385 par. 1 k.c. w zw. z art. 385 pkt 9 i 22 k.c.

Według powoda kwestionowane postanowienie Regulaminu stosowanego przez pozwaną jest niekorzystne dla konsumentów, bowiem kształtuje ich prawa i obowiązki w sposób spreczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Opisana klauzula wprowadza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów w określonym stosunku obligacyjnym, naruszając równowagę kontraktową tego stosunku poprzez przyznanie jedynie pozwanej uprawnienia do interpretacji zapisów Regulaminu oraz narzucenie obowiązku wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę.

W odpowiedzi na pozew pozwana Spółka podała, iż kwestionowane zdania nr 5 i 6 w punkcie 11 Regulaminu zostały z niego całkowicie wykreślone. Jednocześnie Spółka poinformowała, iż nigdy nikt nie został na podstawie kwestionowanego zapisu zmuszony do przerwania udziału w imprezie i powrotu na własny koszt do kraju.

Pozwana nie jest w stanie jako biuro podróży wymienić wszystkich powodów i okoliczności rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym.

Dobre obyczaje, o których mowa w art. 385 § 1 zd. 1 k.c, na które się powód powołał, jako reguły postępowania zgodnie z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami na pewno nie dotyczą takich zachowań turystów jak:

- nadmierne spożywanie alkoholu w autokarze
- wykonywanie potrzeb fizjologicznych w autokarze np. na siedzeniu
- głośne zachowanie się, które jest uciążliwe dla innych turystów
- uporczywe spóźnianie się na zbiórki
- palenie tytoniu w środku transportu
- zażywanie narkotyków
- obrzucanie wyzwiskami i słowami ogólnie uznanymi za obraźliwe

uczestników wyjazdu

- utrudnianie pracy kierowcy autokaru i pilotowi po spożyciu alkoholu przez turystę

- niszczenie własności hotelu, w którym mieszka grupa po spożyciu alkoholu, narkotykach itp.

Są to tylko niektóre przykłady z palety możliwości zachowań turysty - klienta biur podróży.

Pozwany podkreślił, iż nigdy z tego zapisu nie uczynił bronii przeciwko klientowi. Jednocześnie na świadczone usługi nie otrzymał żadnej reklamacji czyli stwierdzenie o nienależytym wykonaniu usługi nie dotyczy jego biura.

Pozwany podał, iż jego biuro działa na korzyść klienta, a niektóre zakwestionowane zapisy wynikają jedynie z wieloletniego doświadczenia. Pozwany w żaden sposób nie chciał naruszać interesów konsumenta, ale z powodu braku możliwości doprecyzowania warunków umowy postanowił usunąć kwestionowane zdania. Kwestionowane zdania 5 i 6 w punkcie 11 Regulaminu zostały całkowicie usunięte w dniu dostarczenia pozwanemu pozwu.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny.

x

Pozwana - MITOUR Sp. z o.o. z siedzibą w Bydgoszczy jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000145287 i prowadzi działalność gospodarczą m.in. w zakresie turystyki.

Pozwana, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, w stosunkach z konsumentami posługuje się regulaminem o nazwie „Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez MITOUR Spółka z o.o.”

Na podstawie wskazanego wyżej regulaminu pozwana zawiera z konsumentami umowy o udział w imprezach turystycznych.

Regulamin ten zawiera postanowienie o treści: „W razie rażącego lub uporczywego naruszania przez Uczestnika ustalonego porządku imprezy zagrażającego interesom innych Uczestników Biuro może rozwiązać umowę w trybie natychmiastowym. Wszystkie koszty dalszego pobytu za granicą i powrotu do kraju obciążają Uczestnika”

Na dowód tego powód dołączył do akt wydruk Regulaminu zatytułowanego „Ogólne warunki uczestnictwa w imprezach organizowanych przez MITOUR Spółka z o.o.” zawierający zakwestionowane postanowienie - k 6V akt.

Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 385¹ par. 1 k.c. za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia niezgodnione indywidualnie z konsumentem, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Dobre obyczaje pojmowane są jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Definicje tych pojęć sformułował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2005 r. wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I CK 832/04, gdzie stwierdził, że w rozumieniu art. 385¹ par. 1 k.c. „rażące naruszenie interesów konsumentów” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakres określony przez ustawodawcę

granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta.

Tak kwalifikowane są wszystkie postanowienia, które zmierzają do naruszenia równorzędności stron stosunku, nierównomiernie rozkładając uprawnienia i obowiązki między partnerami umowy. Właśnie brak równowagi kontraktowej jest najczęściej wskazywanym przejawem naruszenia dobrych obyczajów drogą zastosowania określonych klauzul umownych. Sprzeczne zatem z dobrymi obyczajami są m. in. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy czyli działania określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od standardów postępowania.

Do naruszenia dobrych obyczajów dochodzi zatem wówczas, gdy działanie przedsiębiorcy jest sprzeczne z ocenami uzasadniającymi reguły moralne opierające się na wartościach powszechnie akceptowanych w Polsce, wyrażonych zwłaszcza w Konstytucji RP.

O abuzywności klauzuli decyduje także rażące naruszenie interesów konsumentów. Do naruszenia takiego dochodzi np. w przypadku niekorzystnego ukształtowania treści umowy, która może spowodować określone straty np. w sferze interesów konsumenta.

W zakresie interpretacji klauzul umownych wskazówek dostarcza art. 385 k.c. Przepis ten zawiera klauzulę interpretacyjną nakazującą w razie wątpliwości uznawać za niedozwolone postanowienia umowne 23 klauzul wymienionych w tym przepisie. Są to zwłaszcza klauzule ograniczające lub wyłączające odpowiedzialność stron, klauzule przekazujące jednej ze stron kontrolę nad treścią postanowień i wykonaniem umowy, klauzule kształtujące w sposób nierównoważny czas trwania umowy.

Przepis art. 385³ k.c. sugeruje, aby w przypadku wątpliwości, za niedozwolone postanowienia umowne uznać te, które w szczególności przyznają kontrahentowi konsumenta uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy oraz przewidują obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez kontrahenta - art. 385³pkt9i22k.c.

Sąd zgadza się ze stanowiskiem Prezesa UOKiK, iż kwestionowana w niniejszej sprawie klauzula kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami rażąco naruszając jego interesy, ponieważ przyznaje przedsiębiorcy uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, a także przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta, mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę.

Zakwestionowana klauzula jest tożsama z sytuacjami opisanymi w art. 385³ pkt 9 i 22 k.c, bowiem przyznaje przedsiębiorcy uprawnienia do dokonywania wiążącej interpretacji umowy, a także przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę.

Zakwestionowana klauzula daje pozwanej możliwość rozwiązania z konsumentem umowy w trybie natychmiastowym, w trakcie jej realizacji. Możliwość taka dotyczy uczestnika imprezy turystycznej, który w ocenie organizatora imprezy „rażąco lub uporczywie narusza ustalony porządek imprezy zagrażając interesom innych Uczestników”.

Sąd zgadza się ze stanowiskiem Prezesa UOKiK, iż określenia zawarte w Regulaminie są zbyt ogólne. Pozostawiają szeroki margines interpretacyjny. Od interpretacji i stosowania tych zapisów pozwana uzależnia wymagalność realizacji zamówienia, które przejęła na siebie w umowie o udział w imprezie turystycznej, zaś po stronie konsumenta prawo do żądania spełnienia świadczenia z tego zobowiązania wynikającego. Poprzez umieszczenie kwestionowanego zapisu w treści Regulaminu pozwana jedynie sobie przyznaje prawo do wiążącej interpretacji zapisów dotyczących niewłaściwego zachowania uczestnika imprezy turystycznej w trakcie jej trwania. To może pozbawić konsumenta prawa do skorzystania ze świadczeń, do których na mocy zawartej umowy o udział w imprezie turystycznej ma prawo. Postanowienia, na mocy których w/w uprawnienie jest określane, nie powinno zapewniać przedsiębiorcy zbyt daleko idącej swobody w określaniu i interpretacji okoliczności, w jakich może do tego dojść. Okoliczności mogące skutkować rozwiązaniem umowy powinny być określone jednoznacznie i tak, aby decyzja organizatora podejmowana w trakcie

imprezy nie była autorytarna i subiektywna, lecz by była podejmowana w oparciu o jasno określone kryteria znane każdemu z uczestników już przy podpisywaniu umowy.

Ogólne i nieprecyzyjne sformułowanie okoliczności uzasadniających zwolnienie się przez organizatora imprezy turystycznej z zobowiązania i pozbawienie konsumenta świadczenia wzajemnego odpowiada treści klauzuli wskazanej w art. 385³ pkt 9 k.c. mówiącej, że w razie wątpliwości klauzulę, która przyznaje przedsiębiorcy uprawnienie do dokonywania wiążącej interpretacji umowy należy uznać za niedozwoloną.

Istotne są również konsekwencje, jakie pozwana przewidziała w sytuacji rozwiązania umowy w trybie natychmiastowym z powodów wskazanych w pkt 11 zdanie 5 i 6 Regulaminu.

W przypadku nieuzasadnionego rozwiązaniu umowy oczywistym jest, że konsekwencje jakie pozwana przewidziała w regulaminie nie mają prawa zaistnieć. Mimo to, w przypadku skorzystania przez pozwaną z tego zapisu i nieuzasadnionego rozwiązania umowy pozwana obciąża uczestnika wszystkimi kosztami dalszego pobytu za granicą i powrotu do kraju.

Mimo zatem, że pełna cena udziału uczestnika w imprezie turystycznej została pobrana to pozwana obciąża go obowiązkiem ponoszenia tych kosztów po raz kolejny. Koszty te zostały już pokryte przez uczestnika w momencie uiszczenia ceny za udział w imprezie. Zupełnie nieuzasadnione jest zatem żądanie zapłaty całości ceny i dodatkowo pokrycia kosztów częściowego uczestnictwa w imprezie mimo niespełnienia przez pozwaną w całości jej świadczenia.

Należy zatem uznać, że zakwestionowane postanowienie odpowiada także zapisowi z art. 385³ pkt 22 k.c, ponieważ przewiduje obowiązek wykonania zobowiązania przez konsumenta mimo niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez przedsiębiorcę.

Pozwana postępuje wbrew dobrym obyczajom rażąco naruszając interesy konsumentów. Zakwestionowany zapis kształtuje sytuację dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumentów w stosunku obligacyjnym powstałym na mocy umowy o udział w imprezie turystycznej i narusza w sposób rażący ich interesy ekonomiczne.

Dla oceny niniejszej sprawy nie ma znaczenia fakt, iż pozwana nigdy nie wykorzystywała zakwestionowanego zapisu w kontaktach z konsumentami.

Celem niniejszego postępowania jest abstrakcyjna kontrola postanowień wzorca, która ma za zadanie dokonać oceny abuzywności danego zapisu wzorca bądź regulaminu bez względu na to, czy zapis ten jest stosowany czy nie przez przedsiębiorcę.

Jak bowiem stwierdzono w wyroku Sądu Antymonopolowego z dnia 19 czerwca 2002 r. w sprawie o sygn. akt XVII AmC 34/01 „Sąd dokonuje kontroli wzorca umowy w trybie art. 479 k.p.c. Kontrola ta ma zaś charakter abstrakcyjny i dotyczy wyłącznie treści postanowień zawartych we wzorcu, a ściślej czy są one niedozwolone, czy nie. Z tego też względu ocenie sądu podlega treść zapisu wzorca, a nie sposób jego wykorzystania czy jego powszechność w analogicznych wzorcach umowy firm konkurencyjnych. W tej sytuacji ocena znaczenia postanowień wzorca umowy następuje w oderwaniu od warunków ekonomicznych i gospodarczych działalności prowadzonej przez przedsiębiorcę. Nie mają również żadnego znaczenia kwestie sposobu organizacji, specyfiki działalności dydaktycznej prowadzonej przez przedsiębiorcę.”

„Kontrola wzorca dokonywana w trybie postępowania w sprawach o uznanie wzorca umowy za niedozwolone (abuzywne), jest kontrolą abstrakcyjną, co oznacza, że dokonuje się jej niezależnie od tego, czy wzorec był czy nie, zastosowany w jakiejś konkretnej umowie. Jest ona odmienna od kontroli incydentalnych dokonywanych w oparciu o klauzulę generalną z art. 385¹ par. 1 k.c. lub przez kontrolę treści umowy zaczerpniętej z użycia klauzuli abuzywnej wymienionej w art. 385 k.c.” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 lutego 2003 r. sygn. akt I ACa 834/02). .

Nie zasługuje na uwzględnienie i nie może mieć wpływu na toczące się postępowanie również fakt, na który wskazała pozwana w odpowiedzi na pozew, że zaniechała stosowania klauzuli, której uznania za niedozwoloną domagał się powód, a kwestionowane zdania 5 i 6 w punkcie 11 Regulaminu zostały całkowicie usunięte w dniu dostarczenia pozwanemu pozwu.

Stosownie bowiem do treści art. 479⁴⁰ k.p.c., zaniechanie przez pozwanego, po wytoczeniu powództwa, stosowania zaskarżonego postanowienia wzorca umownego nie ma wpływu na bieg postępowania.

Skoro zatem, w przedmiotowej sprawie, powód wystąpił z pozwem we wrześniu 2011 roku, zaniechanie stosowania przez pozwaną zaskarżonego postanowienia po tej dacie nie ma wpływu na bieg przedmiotowego postępowania.

Fakt, iż pozwana usunęła kwestionowane postanowienie z Regulaminu świadczy o tym, iż uznała racje powoda, zgodziła się z tym, iż kwestionowana klauzula Regulaminu posiada cechy abuzywności.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy w Warszawie uznając, iż kwestionowane postanowienie wzorca umownego stosowane przez pozwanego spełnia przesłanki klauzuli niedozwolonej (art. 385¹ § 1 k c) zakazał wykorzystywania go w obrocie (art. 479⁴² § 1 kpc).

O obciążeniu pozwanego stałą opłatą sądową od pozwu orzeczono na podstawie art. 26 ust 1 pkt 6 w zw. z art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 90, poz. 594)

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 i 99 kpc stosownie do wyniku sporu.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt pozwanego zarządzono na zasadzie art. 479⁴⁴ kpc.

Witold Rękosiewicz
Wszystkiemu w wiernej kopii
Wierność z oryginałem świadczy
Katarzyna KMMa-Gładecza, SEKRETARZ SĄDOWY

/ Katarzyna KMMa-Gładecza